

คุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรี :

กรณีศึกษาสถาบันดนตรีเคพีเอ็น จังหวัดสมุทรปราการ

Music Teacher Desirable Characteristics in Non-formal Private Music School:

Case Study KPN Music Academy in Samutprakarn Province

พรรณพัชร กฤษณ์เพชร^{1*} และ สยา ทันตะเวช²

Pannapat Kritpet^{1*} and Saya Thuntawech²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูดนตรีเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่พึงประสงค์และแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรี กรณีศึกษาสถาบันดนตรีเคพีเอ็น จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลคือครูดนตรีที่สอนอยู่ในสถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการ 3 แห่ง ได้แก่ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นแจส ศรีนครินทร์ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นโรบินสัน สมุทรปราการ และสถาบันดนตรีเคพีเอ็นเมกาบางนา จำนวน 71 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งประกอบด้วยคำถามเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์มีทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะด้านดนตรี ด้านความรู้ความสามารถด้านการสอน และด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล โดยด้านคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การมีทัศนคติที่ดี มีความเป็นมิตร มีความสามารถในการปรับตัว มีความสำคัญมากที่สุด และ 2) แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ทำได้โดยการจัดกิจกรรมหรือการอบรมแบบรายหัวขอให้ครูเลือกเข้าร่วมได้ แหล่งข้อมูลหรือการอบรมในรูปแบบออนไลน์ การให้คำแนะนำรายบุคคล และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครู พักงาน ผู้บริหารได้ทำความรู้จัก โดยประเด็นคุณลักษณะที่ต้องการให้มีการส่งเสริม คือ คุณลักษณะด้านการสอน ความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนดนตรี แนวทางการสอนและการใช้หลักสูตรที่เพื่อให้เป็นมาตรฐานภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: คุณลักษณะของครูดนตรี, การพัฒนาครูดนตรี, โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

Article Info: Received 16 December, 2022; Received in revised form 10 January, 2024; Accepted 19 February, 2024

¹ นิสิตศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชา ศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: pannapat@gmail.com
Doctor of Philosophy in Division of Music Education, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: pannapat@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer in Division of Music Education, Department of Art, Music and Dance Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Email: Saya.T@chula.ac.th

* Corresponding Author

Abstract

This research aimed to investigate the perspectives of music teachers regarding the coveted characteristics of non-formal private school music teachers and to formulate recommendations for fostering these qualities among music teaching professionals. The study adopted a case study approach, focusing on KPN Music Academy in Samut Prakan Province. The participants were comprised of music teachers affiliated with three branches of KPN Music Academy in the province, namely KPN JAS Srinakarin, KPN Robinson Samut Prakan, and KPN Mega Bangna, totaling 71 individuals. The research employed a survey instrument incorporating both quantitative and qualitative inquiries. The results showed the following results: 1) Three desirable characteristics include proficiency in music, pedagogical knowledge, and individual personality. Regarding individual characteristics, a positive attitude, friendliness and, above all, adaptability is considered the most important and desirable characteristic. 2) Proposed guidelines for cultivating these characteristics encompassed engagement in specialized topics, participation in online training programs, provision of individualized mentoring, and the orchestration of collaborative activities for teachers, staffs, and administrators to foster mutual understanding. Specifically, the organized content should delve into the psychology of music pedagogy, while guidelines for instruction and curriculum utilization should be established to uphold educational standards within the institutional framework.

Keywords: music teacher characteristics, teacher training, non-formal private music school

บทนำ

โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบถือว่ามีความสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาดนตรีในประเทศไทย โดยถือเป็นโรงเรียนที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาดนตรีเพิ่มเติมตามความสนใจได้ โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบถือเป็นศูนย์รวมของครูที่มีความรู้และความสามารถทางด้านดนตรีเฉพาะทาง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบมีส่วนในการพัฒนาศิลปิน ผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีหลายคนในประเทศไทย โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบถือว่าเป็นทางเลือกสำหรับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อดนตรีในระดับสูง เพราะในประเทศไทยการศึกษาดนตรีของโรงเรียนในระบบยังมีความเหลื่อมล้ำและมีข้อจำกัดอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรที่มีไม่เพียงพอ ปัญหาด้านงบประมาณการจัดซื้อเครื่องดนตรี รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อวิชาดนตรีที่ยังไม่มากเท่าวิชาการ ทำให้มีโรงเรียนของรัฐเพียงไม่กี่โรงเรียนเท่านั้นที่สามารถจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีได้ (กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์, 2556; มานะ พิณจะโปะ, 2558; จิตติวิทย์ พิทักษ์, พงษ์พิทยา สัพโส & อิศรา ก้านจักร, 2563; ธนินทร์รัฐ วรพลวิรัตน์, ตริทิพ บุญแย้ม & ภาวัต อุปลัมภ์เชื้อ, 2565)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบอยู่หลายแห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนดนตรีรูปแบบแฟรนไชส์ และโรงเรียนดนตรีที่ไม่ใช่ระบบแฟรนไชส์ซึ่งยังรวมถึงโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นสตูดิโอที่บริหารจัดการโดยกลุ่มครูผู้สอนดนตรีเองด้วย โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบถือเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการมีความยืดหยุ่นในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน สามารถรับผู้เรียนได้ไม่จำกัดอายุ สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน ระยะเวลาการศึกษา แนวทางการวัดประเมินผลที่แตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของแต่ละโรงเรียน โดยอาจเป็นไปตามหลักสูตรต้นแบบตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหรือเป็นไปตามหลักสูตรเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ได้รับการอนุมัติ (กิตติพร แซ่แต้, 2560; ขนิษฐา รักธรรม & รุจิกาญจน์ สานนท์, 2563; เจษฎา สุขสนิท, 2561) จากข้อมูลปี 2562 ประเทศไทยมีโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทศิลปะและกีฬาจำนวนทั้งสิ้น 765 แห่ง มีครูจำนวน 71,927 คน และมีนักเรียนมากถึง 1,529,312 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2562)

โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบมักมีการจัดการเรียนการสอนแบบเดี่ยวหรือกลุ่มเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่สุด ครูผู้สอนมีหน้าที่ประเมินความต้องการของผู้เรียน คัดเลือกเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้เพื่อจัดแผนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน กล่าวได้ว่า “ครู” เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการทำให้การเรียนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ครูดนตรี จัดเป็นอาชีพที่ต้องมีทั้งคุณลักษณะของ “นักดนตรี” และ “ครู” อยู่ในคนเดียวกัน กล่าวคือครูที่เป็นนักดนตรีที่ด้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีได้เป็นอย่างดี สามารถนำประสบการณ์จริงในการฝึกซ้อมและการแสดงดนตรีมาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนได้ ครูที่มีความเป็นครูคือต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสาร ประเมินผู้เรียน บริหารจัดการชั้นเรียน สามารถสร้างแรงบันดาลใจและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนได้ ครูดนตรีที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนและมีความสามารถในการสื่อสารที่ดีจะทำให้การเรียนดนตรีมีประสิทธิภาพ (Biasutti & Concina, 2018) McClellan (2017) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูดนตรีที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้และทักษะด้านดนตรี (musical skills) 2) ความรู้ความสามารถด้านการสอน (teaching skills) และ 3) บุคลิกภาพ (personality) ทั้งนี้ผู้เรียนในสังคมยุคดิจิทัลและโซเชียลมีเดียสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วมาก ผู้เรียนดนตรีในปัจจุบันสามารถเรียนดนตรีด้วยตนเองจากสื่อออนไลน์ได้ หรือศึกษาข้อมูลจากออนไลน์ควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากครูดนตรีตัวต่อตัว การแข่งขันและถูกเปรียบเทียบความรู้และวิธีการสอนของครูแต่ละคนจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Marone & Rodriguez, 2019) ครูดนตรียุคใหม่จึงต้องเป็นผู้ที่หมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีใจเปิดกว้างรับฟังแนวคิดใหม่ สอดคล้องแนวคิดการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 ว่าครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ที่ให้ความรู้และสอนทักษะมาเป็นผู้แนะนำการศึกษา ให้คำปรึกษาและคอยกำกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ผู้เรียนต้องการ (อนันต์ เกื้อนเนาว์, 2561) กล่าวได้ว่าครูดนตรีในปัจจุบันนอกจากจะต้องมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพและทัศนคติส่วนบุคคลที่ดีแล้ว ต้องเป็นผู้ที่รู้เท่าทันโลกปรับตัวได้เร็วและสามารถรับมือกับการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงด้วย

โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบแต่ละโรงเรียนจะมีเกณฑ์การคัดเลือกครุดนตรีของตนเอง โดยที่กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติและการวัดประเมินของครูผู้สอนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบไว้ชัดเจนเหมือนเช่นโรงเรียนในระบบที่ครูผู้สอนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ออกโดยคุรุสภา โรงเรียนดนตรีที่บริหารจัดการด้วยระบบแฟรนไชส์จะมีระบบการคัดเลือกครุรวมทั้งมีการจัดการอบรมพัฒนาครุสำหรับโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อรักษาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนแต่ละสาขาให้มีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามการกำหนดคุณลักษณะครุดนตรีของโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบแต่ละแห่งยังมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายและนโยบายทางธุรกิจของแต่ละโรงเรียน เช่น โรงเรียนที่เน้นกลุ่มผู้เรียนปฐมวัยต้องคัดเลือกครุที่มีความถนัดและบุคลิกที่เข้ากับเด็กเล็ก โรงเรียนที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีต้องคัดเลือกครุที่สามารถสอนดนตรีได้ในระดับสูง ในขณะที่โรงเรียนที่เน้นสอนผู้เรียนที่ต้องการเล่นดนตรีเป็นงานอดิเรก เพื่อผ่อนคลายและเพื่อความสุนทรีย์ในชีวิตโดยไม่ได้มุ่งหวังเป็นนักดนตรีอาชีพอาจต้องการครุที่เก่งดนตรีและสอนสนุกมากกว่าครุที่มีฝีมือระดับสูงแต่มีความเข้มงวด เป็นต้น การกำหนดคุณลักษณะของครุดนตรีและกระบวนการคัดเลือกครุดนตรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อโรงเรียนดนตรี เนื่องจากโรงเรียนจะต้องคัดเลือกครุที่เก่งมีความสามารถและสามารถดึงศักยภาพของผู้เรียนออกมาได้เพื่อทำให้การเรียนประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยที่ครุต้องเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนและซ้อมดนตรี เพราะการเรียนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบนั้นไม่ใช่การเรียนภาคบังคับ หากผู้เรียนรู้สึกไม่มีความสุขกับการเรียนหรือการซ้อมไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ผู้เรียนก็อาจเลิกเรียนกลางคันได้ ปัจจุบันปัญหาที่พบในการคัดเลือกครุของโรงเรียนนั้นยังมีอยู่ เช่น ครุดนตรีที่เก่งหลายคนไม่ชอบหรือไม่มีความถนัดในการสอนเด็กเล็ก ทำให้คลาสเรียนที่ผู้เรียนเป็นเด็กเล็กเป็นไปอย่างยากลำบากและการเรียนของผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จ ครุบางคนมีฝีมือสูงแต่มีความเข้มงวดมากซึ่งก็อาจทำให้ผู้เรียนมีความท้อถอย ไม่อยากเรียนและเลิกเรียนไป ในขณะที่ครุบางคนมีบุคลิกที่เข้ากับผู้เรียนได้ดีแต่ฝีมือไม่สูงมากและขาดการฝึกซ้อมก็จะไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในระดับสูงได้กล่าวคือผู้เรียนอาจจะเรียนสนุกแต่ไม่มีความก้าวหน้าทางการเรียน เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าเคยมีการศึกษาคุณลักษณะของครุดนตรีของโรงเรียนในระบบที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการ โดยผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องการมากที่สุดตามด้วยคุณลักษณะด้านวิชาชีพความเป็นครูและคุณลักษณะด้านวิชาการ โดยมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางดนตรีเป็นอันดับสุดท้าย (อัครวัตร เชื้อมกลาง, ทรงเดช แสงนิล และสุกญา พันธุระ, 2560) อย่างไรก็ตามบริบทของโรงเรียนในระบบและโรงเรียนนอกระบบนั้นมีความแตกต่างกันอยู่เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องความยืดหยุ่นของหลักสูตรและความหลากหลายของผู้เรียน ผู้เรียนของโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบนั้นเป็นผู้ที่มีความสนใจเลือกเรียนดนตรีแบบเฉพาะเจาะจง ดังนั้นการศึกษานอกระบบอาจต้องการครุที่มีความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีในระดับสูงมากกว่าการศึกษาในระบบก็เป็นได้

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบของสถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการทั้ง 3 แห่ง เพื่อสะท้อนความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานจริงถึงคุณลักษณะของครุดนตรีที่พึงประสงค์และเป็นการศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าว โดยสถาบัน

ดนตรีเคพีเอ็นเป็นหนึ่งในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่มีสาขาในระบบแฟรนไชส์ มีวิธีการคัดเลือกครูตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานใหญ่กำหนดคือต้องเป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีความรู้ทางด้านทฤษฎีและมีความสามารถในการปฏิบัติดนตรีผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ครูในสถาบันจะแบ่งเป็น 3 ระดับตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์การสอน ได้แก่ ระดับขั้นต้น-กรีนการ์ด ระดับขั้นกลาง-บลูการ์ด และระดับขั้นสูง-เรดการ์ด ในปัจจุบัน (พ.ศ.2566) สถาบันดนตรีเคพีเอ็นมีทั้งหมด 27 สาขา โดยในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการมี 3 สาขาเท่านั้นและเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยนี้ ได้แก่ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นแจส เออร์เบิร์น ศรีนครินทร์ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นโรบินสัน สมุทรปราการ และสถาบันดนตรีเคพีเอ็นเมกาบางนา ทั้ง 3 โรงเรียนมีครูผู้สอนรวมทั้งหมด 71 คน และมีจำนวนนักเรียนประมาณ 1,000 คน

การทบทวนคุณลักษณะของครูดนตรีโดยศึกษาเสียงสะท้อนจากครูดนตรีที่ปฏิบัติงานจริงนั้นจึงเป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวครูดนตรีและโรงเรียนดนตรีในการรับมือกับรูปแบบและความต้องการของผู้เรียนดนตรีในยุคปัจจุบัน และทำให้ทราบว่าคุณลักษณะในข้อใดเป็นสิ่งที่ขาดแคลนหรือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและต้องการการสนับสนุนพัฒนาเพิ่มเติม โดยข้อมูลจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในการกำหนดคุณลักษณะของครูดนตรีที่เหมาะสมเข้าทำงาน และส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรีให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อทำให้การเรียนดนตรีของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด นอกจากนี้ผลของงานวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถาบันผลิตครูดนตรีได้วางแผนจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับครูดนตรียุคใหม่สู่การทำงานสอนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบในยุคปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนสอนดนตรีภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีการบริหารจัดการ ระยะเวลาการศึกษา การใช้หลักสูตรและการประเมินผลการศึกษาที่ยืดหยุ่นตามแต่ละโรงเรียนกำหนด

ครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ หมายถึง ครูที่สอนวิชาปฏิบัติดนตรีได้แก่ เปียโน ขั้บร้อง ไวโอลิน อูคูเลเล่ กีตาร์อะคูสติค กีตาร์คลาสสิค กีตาร์ไฟฟ้า กีตาร์เบส กลองชุด แซกโซโฟน ทรัมเปต ฟลูต คลาริเน็ต ที่โรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ มีลักษณะการทำงานโดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง เข้าทำงานเฉพาะเวลาที่มีสอนเท่านั้น อาจทำงานสอนที่โรงเรียนดนตรีหลายแห่ง หรือสอนที่บ้าน/สตูดิโอส่วนตัวด้วย

คุณลักษณะของครูดนตรีที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณสมบัติหรือลักษณะประจำตัวของบุคคลอันแตกต่างจากผู้อื่น ที่ทำให้เป็นผู้ที่มีความพิเศษและเหมาะสมที่จะทำงาน ในที่นี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะอัน

ประกอบด้วย 1) ความรู้และทักษะด้านดนตรี (musical skills) 2) ความรู้ความสามารถด้านการสอน (teaching skills) และ 3) บุคลิกภาพ (personality)

วิธีการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่สอนในสถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการ 3 แห่ง ได้แก่ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นแจส เออร์เบิร์น ศรีนครินทร์ สถาบันดนตรีเคพีเอ็นโรบินสัน สมุทรปราการ และสถาบันดนตรีเคพีเอ็นเมกาบางนา รวมจำนวนทั้งหมด 71 คน ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Survey) ที่มีข้อความปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ อาชีพหลัก ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอนวัดระดับทางดนตรี ประสบการณ์การแสดง และประวัติการเข้าอบรมด้านดนตรีและการสอนดนตรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) โดยที่ไม่มีข้อคำถามใดที่มีการเปิดเผยหรือระบุตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ แบ่งเป็น 3 ด้านตามแนวคิดของ McClellan (2017) คือ 1) ความรู้และทักษะด้านดนตรี (musical skills) 2) ความรู้ความสามารถด้านการสอน (teaching skills) และ 3) บุคลิกภาพส่วนบุคคล (personality) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 คำถาม ได้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค อยู่ในระดับ 0.85 ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าแต่ละช่วงความความจำเป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00	หมายความว่า จำเป็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49	หมายความว่า จำเป็นมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายความว่า จำเป็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายความว่า จำเป็นน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	หมายความว่า ไม่จำเป็น

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูดนตรีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรี โดยเป็นรูปแบบของการกรอกข้อมูลที่ผู้ตอบคำถามจำเป็นต้องตอบคำถามทุกข้อ ห้ามเว้นว่างข้อคำถามใดคำถามหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้บริหารสถาบันดนตรีทั้ง 3 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในสถาบัน โดยผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยกูเกิลฟอร์ม (google form) และขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการส่งแบบสอบถามให้แก่ครูสอนดนตรีและขับร้องทุกคน โดยครูผู้สอนสามารถทำแบบสอบถามจากโทรศัพท์เคลื่อนที่และส่งคำตอบได้ทันที ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 2 สัปดาห์ ช่วงเดือนกันยายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูดนตรีในหัวข้อต่าง ๆ ข้อมูลส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะของครูดนตรีผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ (content analysis) เพื่อสรุปประเด็นเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรี

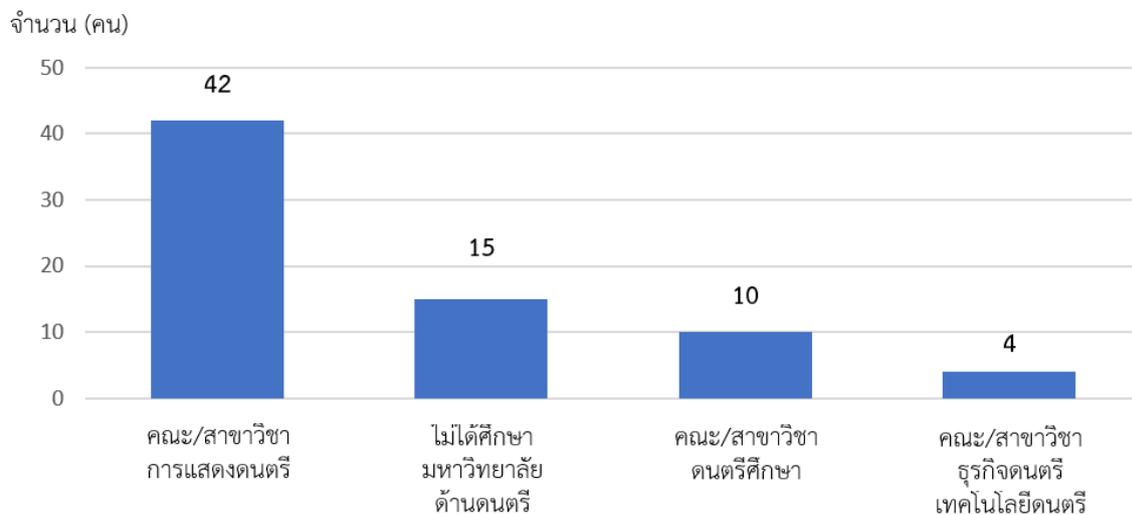
ผลการวิจัย

ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 71 คน โดยแบ่งเป็นครูดนตรีอายุระหว่าง 18 – 30 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูดนตรีเพศชาย 43 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 และเพศหญิง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 ด้านเครื่องดนตรีที่สอน กลุ่มประชากรในงานวิจัยนี้เป็นครูสอนเปียโนมากที่สุดจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ตามด้วยครูสอนกีตาร์ซึ่งจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 ครูสอนขับร้องจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 และครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4

ด้านพื้นฐานการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาหรือจบการศึกษา ด้านดนตรีในระดับมหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 56 คน คิดเป็นร้อยละ 78.87 โดยเป็นผู้ที่อยู่ระหว่างศึกษาหรือจบการศึกษาสาขาครุศาสตร์ดนตรีศึกษาโดยตรง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 ของครูทั้งหมด อย่างไรก็ตามครูที่ไม่ได้อยู่ระหว่างศึกษาหรือจบการศึกษาด้านดนตรีในระดับมหาวิทยาลัย เป็นครูมีประวัติการเข้าอบรมด้านการสอนดนตรีและมีประวัติการสอบวัดระดับทางดนตรีขั้นสูงจำนวน 14 คนจาก 15 คน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการคัดเลือกครูของโรงเรียนที่พิจารณาจากประวัติการศึกษาดนตรีในระดับมหาวิทยาลัย และประวัติการสอบวัดระดับการแสดงทางดนตรี รายละเอียดตามภาพ 1

ภาพ 1

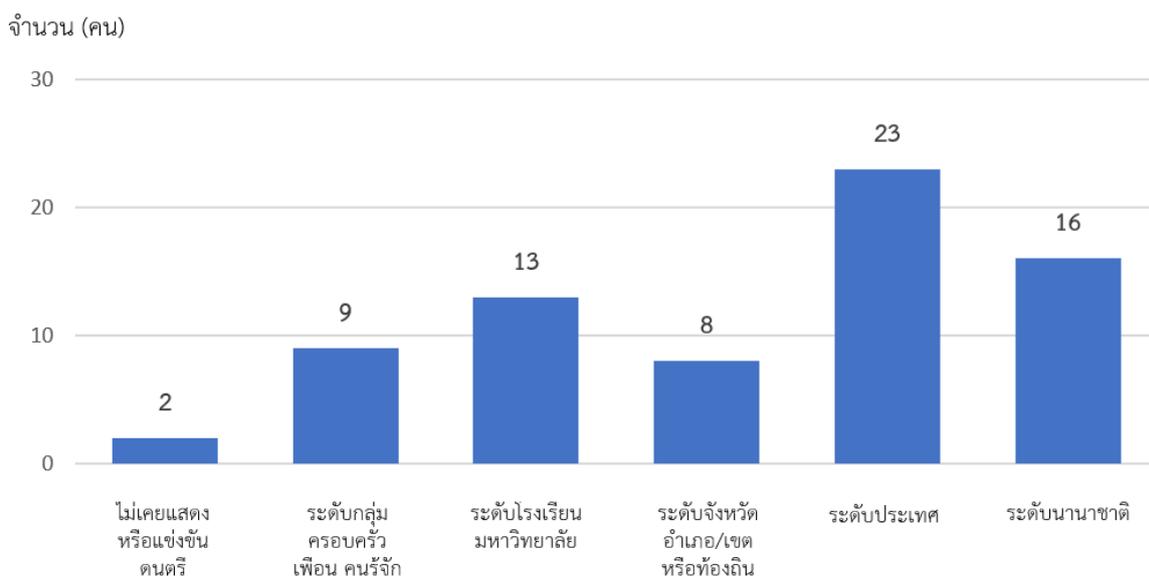
พื้นฐานการศึกษาของครูดนตรี

ด้านประสบการณ์การแสดงหรือการแข่งขันของครูดนตรี ในจำนวนครูดนตรีทั้งหมด 71 มีครูจำนวนถึง 39 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.4 ที่เคยมีประสบการณ์แสดงดนตรีหรือแข่งขันดนตรีในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ และครูจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 เคยมีประสบการณ์การแสดงดนตรีหรือแข่งขันดนตรีในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้มีครูเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การแสดงหรือแข่งขันดนตรี รายละเอียดตามภาพ 2

ภาพ 2

ประสบการณ์การแสดงดนตรีหรือการแข่งขันดนตรีของครูดนตรี

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดนตรี จากแบบสอบถามพบว่าในความคิดเห็นของครูดนตรี คุณลักษณะที่สำคัญมากที่สุดในการเป็นครูดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่ประสบความสำเร็จ คือ

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล อันได้แก่ การมีความมุ่งมั่น ทัศนคติในการสอนที่ดีและความรักในวิชาชีพ ($M = 4.75, SD = 0.53$) ตามด้วยมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ($M = 4.62, SD = 0.59$) และการมีบุคลิกภาพที่ดี ความเป็นมิตร สามารถเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ($M = 4.59, SD = 0.58$) โดยทั้ง 3 ข้อมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับความคิดเห็นในข้ออื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากเมื่อเทียบกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะข้ออื่น ๆ สำหรับคุณลักษณะที่มีความจำเป็นน้อยที่สุดจากผลสำรวจนี้ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี ได้แก่ การด้นสด การแต่งเพลง ($M = 3.52, SD = 1.08$) ตามด้วยการมีวุฒิการศึกษาหรือใบประกาศนียบัตรทางการสอนดนตรี ($M = 3.65, SD = 1.17$) และการมีวุฒิการศึกษาหรือใบประกาศนียบัตรทางการแสดงดนตรี ($M = 3.73, SD = 1.17$) รายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ	M	SD	ความหมาย
ด้านความรู้และทักษะด้านดนตรี (musical skills)			
1. มีวุฒิการศึกษาหรือใบประกาศนียบัตรทางการแสดงดนตรี	3.73	1.17	จำเป็นมาก
2. มีความรู้และความเข้าใจทางด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์และวรรณกรรมดนตรี	4.03	0.88	จำเป็นมาก
3. มีความสามารถในการปฏิบัติเล่นเครื่องดนตรีหรือขับร้องได้ในระดับสูง	4.13	0.75	จำเป็นมาก
4. มีประสบการณ์การแสดงดนตรีหรือเป็นนักดนตรีอาชีพ	3.72	1.21	จำเป็นมาก
5. มีความสามารถในการสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี ได้แก่ การด้นสด การแต่งเพลง	3.52	1.08	จำเป็นมาก
ด้านการสอน (teaching skills)			
1. มีวุฒิการศึกษาหรือใบประกาศนียบัตรทางการสอนดนตรี	3.65	1.17	จำเป็นมาก
2. มีความรู้ด้านดนตรีศึกษา เช่น จิตวิทยาการสอนดนตรี ทฤษฎีการสอน	3.92	1.04	จำเป็นมาก
3. มีประสบการณ์การสอน/การฝึกสอน	4.10	1.03	จำเป็นมาก
4. มีทักษะการใช้สื่อการสอนสมัยใหม่ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	4.20	0.84	จำเป็นมาก
ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล (personality)			
1. มีความมุ่งมั่น มีทัศนคติที่ดีในการสอนและมีความรักในวิชาชีพ	4.75	0.53	จำเป็นมากที่สุด
2. มีบุคลิกภาพที่ดี ความเป็นมิตร สามารถเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.59	0.58	จำเป็นมากที่สุด
3. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น การปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนแต่ละคน การสอนออนไลน์ เป็นต้น	4.62	0.59	จำเป็นมากที่สุด

ด้านแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรี จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสรุปประเด็นหลักได้ 4 เรื่อง ดังนี้

1. การส่งเสริมคุณลักษณะทางด้านความรู้ความสามารถทางดนตรี โรงเรียนควรมีการจัดอบรมด้านเทคนิคการเล่นเครื่องดนตรีเพื่อให้ครูมีความเชี่ยวชาญมากขึ้น เรื่องข้อมูลเทรนด์ใหม่ ๆ แนวเพลงใหม่ที่เป็นที่นิยมเพื่อให้มีความทันสมัยไม่ล้าหลัง โดยควรแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อและเปิดโอกาสให้ครูเลือกเข้าร่วม

เฉพาะหัวข้อตามความสนใจ ควรมีการจัดอบรมรูปแบบออนไลน์ หรือเป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับเวลาการทำงานของคุณ นอกจากนี้ครูยังอยากให้โรงเรียนมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้ครูก้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองตามปัญหาหรือข้อสงสัยที่พบเจอ และมีการสอนงานให้แนะนำแบบตัวต่อตัวแก่ครูแต่ละคน

2. การส่งเสริมคุณลักษณะทางการสอน ครูดนตรีเห็นว่าควรมีการส่งเสริมความรู้ด้านจิตวิทยาการสอน เทคนิคการรับมือกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย เช่น การสอนดนตรีเด็กเล็ก การสอนเด็กที่ขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่ชอบเรียนดนตรีหรือโดนบังคับมาเรียน นักเรียนที่มีนิสัยเฉพาะตัวเช่นเป็น perfectionist ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย เป็นต้น

3. การส่งเสริมคุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพ ครูดนตรีให้ความเห็นว่าเพื่อความเป็นมืออาชีพควรมีการส่งเสริมความเป็นมาตรฐานภายในโรงเรียนดนตรี กล่าวคือโรงเรียนควรมีการจัดอบรมเรื่องการใช้หลักสูตรและวิธีการสอนของครูแต่ละคนภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพ มีทิศทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะหากเป็นครูดนตรีภายในสถาบันเดียวกันแต่มีวิธีการหรือแนวคิดในการสอนที่ต่างกันอย่างมากจนเกินไป จะทำให้เกิดปัญหาการเปรียบเทียบเนื้อหาและรูปแบบการสอนของครูแต่ละคน และอาจทำให้นักเรียนมีการขอเปลี่ยนครูผู้สอน เกิดปัญหาและความขัดแย้งระหว่างครูดนตรีในโรงเรียนเดียวกัน

4. ด้านอื่น ๆ ครูดนตรีเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ครู ผู้บริหารและพนักงานของโรงเรียนได้ทำความรู้จักกันเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน เนื่องจากโดยทั่วไปครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบจะมาทำงานเฉพาะเวลาที่มีสอนและไม่ได้มีงานส่วนกลางที่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมากนัก การจัดกิจกรรมเพื่อให้ครูดนตรีได้รู้จักกันจะช่วยเอื้อให้ครูดนตรีมีโอกาสพูดคุยให้คำปรึกษาและเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งเรื่องจัดการชั้นเรียน ความรู้ด้านดนตรี และเรื่องอื่น ๆ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลงานวิจัยชิ้นนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ ด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านบริบทของโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความรู้ความสามารถด้านทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรี

จากผลสำรวจจะพบว่าครูดนตรีให้ความสำคัญกับการมีความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีในระดับสูงและการมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีรวมทั้งวรรณกรรมประวัติศาสตร์ดนตรีเป็นอย่างดี เป็นสิ่งแน่ชัดว่าความรู้ความสามารถทางดนตรีนี้มีความจำเป็นในการนำมาถ่ายทอดต่อให้นักเรียน โดยภาพรวมครูดนตรีที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นผู้ที่จบการศึกษาทางด้านดนตรีโดยตรงจากมหาวิทยาลัย อีกทั้งเกือบทั้งหมดยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การแสดงหรือแข่งขันดนตรีมาแล้วซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกของโรงเรียน ทั้งนี้ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางด้านดนตรี ได้แก่ การด้นสด การแต่งเพลง อาจยังถูกละเลยหรือให้ความสำคัญน้อยกว่า ซึ่งตีความได้ว่าการสอนนักเรียนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอก

ระบบทั้ง 3 แห่งในกรณีศึกษานี้ยังคงเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเล่นดนตรีได้ตามรูปแบบเพลงต้นฉบับ สอนอ่านโน้ต สอนทักษะการเล่นเครื่องแต่ละเครื่อง มากกว่าการสอนแต่งเพลงหรือการสร้างสรรค์ทางดนตรี

1.2 ความรู้ความสามารถด้านการสอน

นอกจากนี้การเสริมความรู้ด้านจิตวิทยาการสอนดนตรี เป็นสิ่งที่ครูต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยสนับสนุนเพิ่มเติม โดยเฉพาะเทคนิคหลักการสอนผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้าน อายุ ทักษะคิด เป้าหมายในการเรียน เพื่อให้ครูสามารถรับมือกับผู้เรียนที่หลากหลายและมีวิธีการในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ครูต้องการการสนับสนุนในการทำงานนั้นไม่ใช่ความรู้เนื้อหาในเรื่องทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีโดยตรงแต่เป็นเรื่องวิธีการสอนนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูดนตรีในการวิจัยนี้เป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกและมีพื้นฐานความรู้และทักษะปฏิบัติทางดนตรีระดับสูงอยู่แล้ว จึงเป็นไปได้เช่นกันว่าความรู้และทักษะทางดนตรีที่ครูมีเพียงพอต่อการสอนนักเรียนโดยส่วนใหญ่ของโรงเรียนอยู่แล้ว ครูดนตรีหลายคนไม่ได้เรียนดนตรีเพื่อมาสอนดนตรีแต่อาชีพครูสอนดนตรีถือเป็นอาชีพที่มั่นคงและมีความต้องการในตลาดมาก ดังนั้นครูที่สอนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่ไม่ได้เรียนสาขาวิชาดนตรีศึกษา หรือไม่เคยอบรมเรื่องกลวิธีการสอนหรือจิตวิทยาการสอนมาก่อนก็จะสอนตามประสบการณ์ที่ตนเองเคยได้เรียนมา อย่างไรก็ตามครูที่เป็นนักดนตรีหลายคนก็อาจพัฒนาแนวทางสอนของตนเองและประสบความสำเร็จในการสอนได้ดีมาก โดยที่ไม่เคยเรียนทฤษฎีทางจิตวิทยามาก่อนก็เป็นได้ (McPhail, 2010) นอกจากนี้ครูยังมีความเห็นว่าโรงเรียนควรมีการทำความเข้าใจกับครูเรื่องการใช้หลักสูตร นโยบาย และหลักการสอนในโรงเรียนเพื่อให้ครูแต่ละคนมีมาตรฐานการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากในสถาบันดนตรีมีครูผู้สอนหลายคนบางครั้งครูต้องสอนนักเรียนของครูผู้อื่นเนื่องจากนักเรียนต้องการเปลี่ยนวันและเวลาเรียนที่ไม่ตรงกับเวลาว่างของครูผู้สอนคนเดิม การเปลี่ยนครูเนื่องจากครูที่สอนประจำลาออก ซึ่งการรับนักเรียนต่อจากครูคนอื่นทำให้ครูและนักเรียนต้องมีช่วงระยะเวลาในการปรับตัว หากมีแนวทางการสอนที่ต่างกันมากก็อาจเป็นอุปสรรคได้ นอกจากนี้หากเป็นการเรียนภายในสถาบันดนตรีเดียวกันนักเรียนและผู้ปกครองมักจะมีการเปรียบเทียบกับคุณสมบัตินี้ วิธีการสื่อสารและเทคนิคการสอนของครูไปจนถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนกับครูแต่ละคน นักเรียนอาจไม่ยอมรับครูผู้สอนคนใหม่ ดังนั้นทำความเข้าใจเรื่องนโยบาย แนวทาง และมาตรฐานให้ครูที่สอนภายในโรงเรียนเดียวกันมีหลักการสอนที่ใกล้เคียงกันจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอันเนื่องมาจากการเปรียบเทียบกับนักเรียนและผู้ปกครองได้ด้วยเช่นกัน

1.3 บุคลิกภาพส่วนบุคคล

จากผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบพบว่าการมีความมุ่งมั่นและทัศนคติที่ดีต่อวิชาซึ่งครูเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่สุด ตามด้วยความสามารถในการปรับตัว มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นมิตร สามารถเข้ากับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Steele (2010) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูดนตรีที่ดีไว้ 3 ประการคือ 1) ครูต้องมีการแสดงออกทางอวัจนภาษา (Nonverbal communication) ที่ดี ซึ่งการแสดงออกของครูนั้นมีผลต่อการจัดการชั้นเรียนและการให้คำแนะนำต่อนักเรียน 2) เป็นผู้ที่เข้าใจและรับรู้ในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ครูกลุ่มนี้จะมีทัศนคติที่ดี มีความทุ่มเทในการวางแผนการสอน มีความสามารถในการตั้งเป้าหมายร่วมกับนักเรียนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และ 3) เป็นผู้

ที่คอยช่วยเหลือผู้อื่นคิดถึงผู้อื่นก่อนเสมอ (Servant leader) ครูกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก โดยมากนักเรียนที่เรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกখনนอกระบบจะเรียนต่อเนื่องเป็นระยะเวลาโดยเฉลี่ย 5 - 7 ปี และจะเลิกเรียนเพื่อมุ่งเรียนวิชาการหรือเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอย่างอื่น งานวิจัยพบว่านักเรียนที่อยู่ระดับชั้นมัธยมปลาย หรือสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะเลิกเรียนดนตรีในช่วงวัยนี้เช่นกัน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ยาวนานและสำคัญมากในการเรียนดนตรีแบบตัวต่อตัว ครูอาจเป็นทั้งผู้สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและในบางครั้งยังเป็นเหมือนคนในครอบครัวที่คอยรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ของนักเรียน โดยนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครูมีแนวโน้มที่จะเลิกเรียนดนตรีไปตลอด (Upitis, Brook, Abrami & Varela, 2014) ครูที่ดีต้องมีใจรักในการสอน สามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง สร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและประยุกต์ทฤษฎีการสอนสำหรับนักเรียนแต่ละคนได้ ในยุคปัจจุบันไม่มีแผนการสอนหรือวิธีการสอนที่ตายตัว อาชีพครูดนตรีอิสระจะต้อง 1) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2) ต้องหมั่นพัฒนาฝีมือและเรียนรู้บทเพลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ 3) มีความรับผิดชอบและบริหารจัดการงานธุรการได้ 4) ต้องมีความสามารถในการสื่อสาร โดยเฉพาะกับผู้ที่มีทัศนคติ ความเชื่อ หรือมีพื้นฐานทางด้านดนตรีที่แตกต่างกัน 5) เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน หรือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6) ต้องมีทักษะในการรับสมัครนักเรียนและการทำให้นักเรียนเรียนต่อเนื่อง (Kaschub & Smith, 2014)

1.4 คุณลักษณะอื่น ๆ

นอกจากคุณลักษณะที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ยังพบว่ามีคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ครูดนตรีที่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ทักษะทางด้าน soft skills อันได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร (communication) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (collaboration) ทักษะด้านการปรับตัว (adaptability) เป็นทักษะที่สำคัญของครูดนตรีโรงเรียนดนตรีเอกখনนอกระบบตามผลการวิจัยนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าในบริบทของการเรียนดนตรีแบบตัวต่อตัวที่ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมาก ความเข้ากันได้กับผู้เรียนถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ประกอบกับการที่โรงเรียนดนตรีเอกখনนอกระบบมีผู้เรียนหลากหลายซึ่งมีทัศนคติและเป้าหมายในการเรียนดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น เด็กเล็กที่ผู้ปกครองส่งมาเรียนดนตรีโดยที่ตัวเด็กเองอาจยังได้มีความชอบหรือไม่ชอบที่แน่ชัด ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยสร้างเป้าหมายและแรงจูงใจให้แก่เด็กในการเรียนดนตรี วัยรุ่นที่มีความฝันและแรงจูงใจในการเรียนดนตรี อาจต้องการการเรียนการสอนที่จริงจังเพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนต่อ วัยทำงานหรือวัยเกษียณที่ต้องการใช้เวลาว่างจากการทำงานมาผ่อนคลายกับเสียงดนตรี เป็นต้น แม้กระทั่งผู้เรียนบางคนอาจถูกพ่อแม่บังคับมาเรียนอาจไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน ดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องที่ทำลายความสามารถของครูในการรับมือกับสถานการณ์และต้องเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนแต่ละคน ทักษะ soft skills นั้นเป็นทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปรับตัว ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ภาวะผู้นำ รวมถึงทัศนคติ อุปนิสัย เช่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นต้น (Kechagias, 2011) การพัฒนาตนเองทางด้าน soft skills นั้นจะช่วยให้ครูทำงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติที่ตนมีร่วมกับทักษะในการถ่ายทอดและจูงใจผู้เรียน (Klaus, 2007; Fernandes, Jardim & Lopes, 2021) จากผลการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้สามารถสะท้อนได้ว่า ครูดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกখনนอกระบบในปัจจุบันเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้าน

ทฤษฎีดนตรีและมีทักษะการปฏิบัติดนตรีระดับสูง และส่วนมากเป็นผู้ที่ศึกษาและจบการศึกษาทางด้านดนตรีในระดับมหาวิทยาลัย แต่สมรรถนะที่มีความสำคัญตามความคิดเห็นของครูคือทักษะ soft skills อันเป็นทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสื่อสาร และการปรับตัวซึ่งการสอนและฝึกฝนทักษะเหล่านี้ในการศึกษาในระบวยังไม่ได้มีความชัดเจนนัก จากงานวิจัยพบว่าแผนการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับสูงยังคงเน้นไปที่การสอนความรู้ ฝึกฝนทักษะเฉพาะทางในวิชาซึ่งมากกว่าการพัฒนา soft skills (Arat, 2014; Mailool, J et al., 2020)

2. การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.1 การส่งเสริมคุณลักษณะโดยใช้เทคโนโลยีออนไลน์

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาหรือส่งเสริมคุณลักษณะในรูปแบบออนไลน์เป็นสิ่งที่ครูต้องการมากขึ้น จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้ครูดนตรีต้องปรับเปลี่ยนการสอนมาเป็นออนไลน์เป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งทำให้ครูดนตรีมีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีและมีความพร้อมในอุปกรณ์พอสมควร ดังนั้นการจัดกิจกรรมรูปแบบออนไลน์ในปัจจุบันจึงไม่ได้เป็นปัญหาด้านเทคโนโลยีและการเข้าถึงมากนักและยังเอื้อให้ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายขึ้นเนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่ต้องใช้เวลาในการเดินทาง อย่างไรก็ตามผู้จัดการกิจกรรมควรพิจารณาผลดีผลเสียของการจัดกิจกรรมรูปแบบออนไลน์ด้วย เช่น ผู้เข้าร่วมอาจปิดสัญญาณกล้องและไมโครโฟนทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นมีไม่มากเท่าที่ควร ปัญหาจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่อาจทำให้การอบรมนั้นสะดุดลง ข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มผู้เข้าอบรม เป็นต้น (Gupta & Varsakiya, 2021)

2.2 การส่งเสริมด้านสังคมภายในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูดนตรี ผู้บริหาร พนักงานได้ทำความรู้จักกัน ทำให้ครูดนตรีสามารถพัฒนาตนเองจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยขอคำแนะนำจากครูดนตรีคนอื่น โรงเรียนหรือสถาบันดนตรีควรสนับสนุนพื้นที่ให้ครูได้มีปฏิสัมพันธ์กัน นอกจากนี้การเข้าร่วมสัมมนาที่ทำให้ครูได้รู้จักเพื่อนร่วมอาชีพจะช่วยให้ครูมีเครือข่ายและสามารถซักถามขอคำปรึกษาด้านการทำงานจากเพื่อครูในภายหลังได้ (Uptis, Abrami, Brook, Boese & King, 2017) นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการสอนของครูด้วย (Carey et al., 2018) จากการสอบถามไปยังผู้บริหารสถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าทางสถาบัน ฯ มีนโยบายให้ครูดนตรีเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การร่วมกันจัดงานแสดงของนักเรียน ซึ่งต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกันอันทำให้ครูได้มีโอกาสทำความรู้จักและพูดคุยกับครูดนตรีคนอื่น นอกจากนี้สถาบันดนตรีทั้ง 3 แห่ง ยังมีการจัดกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมสันทนาการระหว่างครูและพนักงานเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในองค์กร เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างสาขา การจัดทริปท่องเที่ยว เป็นต้น

3. บริบทของโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ

จากผลการศึกษาพบว่าครูอยากให้โรงเรียนสนับสนุนการพัฒนาคุณลักษณะของครูโดยมีความยืดหยุ่นที่ให้ครูสามารถเลือกเข้าร่วมในเฉพาะกิจกรรมหรือหัวข้อที่สนใจ จากผลการศึกษาพบว่าครูโดยส่วนใหญ่ต้องการการอบรมแบบเจาะจงเฉพาะหัวข้อที่ให้ครูเลือกเข้ารับฟังการอบรมได้มากกว่าการจัดอบรมที่เป็นลักษณะของชุดหลักสูตรที่มีการกำหนดหัวข้อไว้แล้ว หรือการอบรมในลักษณะบังคับที่ครูไม่สามารถเลือกเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม

เองได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ของโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบที่เป็นการเรียนเดี่ยวตัวต่อตัว ผู้เรียนแต่ละคนมีความหลากหลายและมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจงต่างกันไป ซึ่งย่อมทำให้สถานการณ์และปัญหาที่ครูแต่ละคนเจอไม่เหมือนกัน การที่ครูผู้สอนสามารถเลือกหัวข้อเข้าอบรมที่ตรงกับความต้องการที่สามารถช่วยส่งเสริม แก้อาการสถานการณ์ในชั้นเรียนที่ครูแต่ละคนกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่มีความประสิทธิผลมากที่สุด ประกอบกับการที่ครูดนตรีทำงานเป็นพาร์ทไทม์ รายได้จากการสอนจึงขึ้นอยู่กับจำนวนชั่วโมงการทำงาน หากครูต้องยกเลิกการสอนเพื่อเข้าร่วมอบรมจะทำให้ครูขาดรายได้และส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการเรียนของนักเรียน อีกทั้งโดยส่วนใหญ่ครูต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปอบรมด้วยตนเองซึ่งอาจกระทบต่อสภาพการเงินส่วนบุคคลของครู นอกจากนี้ครูหลายคนทำงานประจำหรือมีอาชีพอื่นเพื่อเลี้ยงชีพด้วยจึงทำให้ไม่สามารถลางานมาเพื่อเข้าร่วมอบรมได้ ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษากลุ่มตัวอย่างครูดนตรีในประเทศแคนาดาจำนวน 2470 คน ที่พบว่าครูโดยส่วนใหญ่ต้องการที่จะเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูแต่มักจะประสบปัญหาเรื่องเวลาเนื่องจากต้องยกเลิกการสอนเพื่อเข้าอบรม สถานที่อบรมห่างไกลใช้เวลาเดินทางนานและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางเอง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างครูดนตรีในประเทศแคนาดาต้องการเข้าอบรมสัมมนาเพื่อให้รู้ภาพรวมของหลักการสอนและเพื่อให้ครูสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ (Uptis, et al., 2017)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยนี้จัดทำที่สถาบันดนตรีเคพีเอ็นในจังหวัดสมุทรปราการทั้ง 3 แห่ง โดยมีบริบทของโรงเรียนดนตรีที่ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่เป็นเด็กวัย 4 – 15 ปี ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีได้คาดหวังผลลัพธ์ให้ลูกเป็นนักดนตรีอาชีพ แต่ต้องการให้ลูกมีทักษะการเล่นดนตรีเป็นความสามารถพิเศษ เพื่อเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สมาธิและสติปัญญา ดังนั้นครูดนตรีจึงต้องเป็นผู้ที่สามารถเข้ากับนักเรียนได้ดี มีความสามารถในการสื่อสารและปรับตัวเข้ากับนักเรียนที่มีความต้องการและทัศนคติที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้หากเป็นโรงเรียนดนตรีที่มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน เช่นเป็นโรงเรียนที่เน้นการส่งแข่งขันประกวดหรือโรงเรียนที่มีบริบทของนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป อาจทำให้สมรรถนะของครูดนตรีที่พึงประสงค์ไม่เหมือนกัน เช่น โรงเรียนที่เน้นผลิตนักเรียนเป็นนักดนตรี เข้าแข่งขัน ร่วมวงระดับชาติ อาจต้องการครูที่มีความสามารถระดับสูงและประสบการณ์การแสดงดนตรีที่มากกว่า

2. การคัดเลือกครูดนตรีทำงานในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบควรพิจารณาคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางดนตรี ได้แก่ ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี ควบคู่ไปกับการพิจารณาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หรือทักษะด้าน Soft skills อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร (communication) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (collaboration) และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (adaptability) อย่างไรก็ตามมาตรฐานและวิธีการคัดเลือกโดย

การพิจารณาจาก soft skills ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ความตรงและความเหมาะสมมากที่สุดและหลีกเลี่ยงอคติอันอาจเกิดขึ้นได้จากผู้คัดเลือกด้วย

3. ครูคนตรีโรงเรียนคนตรีเอกชนนอกระบบสามารถนำผลวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ตรงกับโรงเรียนคนตรีเอกชนนอกระบบ อันจะช่วยทำให้ครูสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จในอาชีพนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของครูคนตรีที่มีต่อคุณลักษณะที่ครูคิดว่าจะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำงานในโรงเรียนคนตรีเอกชนนอกระบบโดยยังไม่ได้มีการศึกษาต่อเนื่องถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากคุณลักษณะของครูแต่ละแบบ ซึ่งในการวิจัยต่อไปอาจมีการศึกษาผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยอาจจะเป็นด้านความสามารถทางดนตรีของนักเรียนหรือความพึงพอใจของนักเรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะของครูคนตรีที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์. (2557). กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนคนตรีเอกชนนอกระบบ.

วารสารครุศาสตร์, 42(4), 1-14.

กิตติพร แซ่แต้.(2560). *การศึกษาองค์ประกอบทางธุรกิจสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจโรงเรียนคนตรีในประเทศไทย*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

ชนิษฐา รักรธรรม & รุจิภาญจน์ สานนท์. (2020). การจัดการสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของโรงเรียนคนตรียามาฮาฮามือเมือง จังหวัดมหาสารคาม.

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ เครือข่ายวิจัยประชาชน, 2(2), 34-45

จิตติวิทย์ พิทักษ์, พงษ์พิทยา สัพโส & อิศรา ก้านจักร (2563). สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดนตรีของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(1), 225–237. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/199499>

เจษฎา สุขสินี (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดนตรีตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ กรณีศึกษา โรงเรียนคนตรีพาเพลิน (สถาบันคนตรีเคพีเอ็น สาขาเซ็นทรัลศาลายา). *วารสารครุศาสตร์*, 46(1), 18-31.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐธิดา กิ่งเงิน และดนิญา อุทัยสุข. (2560). การรับรู้สภาพปัญหาความเครียดของครุคนตรีในปัจจุบัน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 12(3), 491-503.
- ธนิษฐ์รัฐ วรพลวิรัตน์, ตริทิพ บุญแย้ม & ภาวัต อุปถัมภ์เชื้อ (2565). เส้นทางและปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของครุคนตรีอิสระ. *Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao*, 10(2), 273-291.
- มานะ พิณจะโปะ (2558). การศึกษาสภาพปัญหาการสอนวิชาดนตรีของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2), 139–157.
Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fakku/article/view/30075>
- อนันต์ เกื่อนเนาว์. (2561). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษ ที่ 21. ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, *รายงานการประชุม การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 “Graduate School Conference 2018”*. (น. 937- 943). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อัศวรัตน์ เชื้อมกลาง, ทรงเดช แสงนิล และสกุณา พันธุระ. (2560). คุณลักษณะในความต้องการบุคลากรด้านดนตรีของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ประกอบการธุรกิจดนตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
Desired Characteristics of Music Personnel for Educational Administrators and Music Entrepreneurs in Central Northeastern Thailand. *Chophayom Journal*, 28(2), 169-176.

ภาษาอังกฤษ

- Arat, M. (2014). Acquiring soft skills at university. *Journal of educational and instructional studies in the world*, 4(3), 46-51.
- Biasutti, M., & Concina, E. (2018). The effective music teacher: the influence of personal, social, and cognitive dimensions on music teacher self-efficacy. *Musicae Scientiae*, 22(2), 264 - 279.
- Carey, G., Coutts, L., Grant, C., Harrison, S., & Dwyer, R. (2018). Enhancing learning and teaching in the tertiary music studio through reflection and collaboration. *Music Education Research*, 20(4), 399-411.
- Fernandes, P. R. D. S., Jardim, J., & Lopes, M. C. D. S. (2021). The Soft Skills of Special Education Teachers: Evidence from The Literature. *Education Sciences*, 11(3), 125.
- Gupta, M. K., & Varsakiya, J. (2021). Professional web meetings and online seminars: Pros and Cons. *International Journal of AYUSH Case Reports*, 5(1), 47-48.

- Kaschub, M., & Smith, J. (Eds.). (2014). *Promising practices in 21st century music teacher education*. Oxford University Press.
- Kechagias, K. (2011). *Teaching and Assessing Soft Skills*. MASS Project. Retrieved from http://research.education.nmsu.edu/files/2014/01/396_MASS-wp4-final-report-part-1.pdf
- Klaus, P. (2007). *The hard truth about soft skills: Workplace lessons smart people wish they'd learned sooner*. New York, NY: HarperCollins.
- Lopes, A., & Dewan, I. (2014). Precarious Pedagogies? The Impact of Casual and Zero-Hour Contracts in Higher Education. *Journal of Feminist Scholarship*, 7(8).
- Marone, V., & Rodriguez, R. C. (2019). "What's so awesome with YouTube": Learning music with social media celebrities. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 9(4), e201928. <https://doi.org/10.29333/ojcm/5955>
- Mailool, J., Retnawati, H., Arifin, S., Kesuma, A. T., & Putranta, H. (2020). Lecturers' experiences in teaching soft skills in teacher profession education program (TPEP) in Indonesia. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(2), 215.
- McClellan, E. (2017). A Social-Cognitive Theoretical Framework for Examining Music Teacher Identity. *Action, Criticism & Theory for Music Education*, 16(2).
- McPhail, G. J. (2010). Crossing boundaries: Sharing concepts of music teaching from classroom to studio. *Music Education Research*, 12(1), 33-45.
- Steele, N. A. (2010). Three characteristics of effective teachers. *Update: Applications of Research in Music Education*, 28(2), 71-78.
- Upitis, R., Abrami, P. C., Brook, J., Boese, K., & King, M. (2017). Characteristics of independent music teachers. *Music Education Research*, 19(2), 169-194.